

Sekretess enligt 40 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen

Enligt 40 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400; OSL) gäller sekretess i verksamhet för enbart teknisk bearbetning eller teknisk lagring för någon annans räkning av personuppgifter som avses i personuppgiftslagen (1998:204; PuL) för uppgift om en enskild personliga eller ekonomiska förhållanden. Helt klart är att bestämmelsen ger sekretesskydd åt personuppgifter. Enligt expertgruppens mening skyddas emellertid även uppgifter om juridiska personer, om det vid bearbetningen eller lagringen av sådana uppgifter även förekommer någon personuppgift.

Bakgrund

Enligt 40 kap. 5 § OSL gäller sekretess i verksamhet för enbart teknisk bearbetning eller teknisk lagring för någon annans räkning av personuppgifter som avses i PuL för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Denna tystnadsplikt är absolut, vilket innebär att uppgifter som omfattas av sekretessen ska hemlighållas utan någon skadeprövning. Bestämmelsen är av direkt relevans för skyddet av uppgifter i eget utrymme. E-delegationen har i ett betänkande, SOU 2014:39, gjort bedömningen att sekretessens *föremål* enligt 40 kap. 5 § OSL är begränsat till att endast avse personuppgifter. Mot denna bakgrund har E-delegationen dragit slutsatsen att bestämmelsen inte erbjuder något sekretesskydd i fråga om sådana uppgifter om enskilda som inte utgör personuppgifter i PuL:s mening, dvs. uppgifter om företag. E-delegationen har därför föreslagit en ändring av paragrafen. Förslaget har dock ännu inte lett till lagstiftning.

Personuppgift – räckvidd eller föremål?

E-delegationens tolkning av bestämmelsen i 40 kap. 5 § OSL är emellertid inte självklar. En jämförelse med hur andra sekretessbestämmelser är utformade visar att sekretessens föremål brukar beskrivas som att sekretess gäller ”för uppgift om [...]” och i 40 kap. 5 § OSL anges att sekretess gäller ”för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden”. Detta indikerar att avgränsningen till ”personuppgift” i 40 kap. 5 § OSL inte avser sekretessens föremål. I stället förefaller sekretessens föremål avse alla typer av uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden, dvs. även företagsuppgifter. Där anges i stället att föremålet för sekretessen är ”uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden”.

Frågan är därför om avgränsningen till ”personuppgift” i stället avser bestämmelsens *räckvidd*, dvs. i vilken verksamhet som bestämmelsen är tillämplig. Det skulle i så fall innebära att sekretessen gäller i verksamhet för enbart teknisk bearbetning eller teknisk lagring för någon annans räkning av personuppgifter. Bestämmelsen skulle då inte vara tillämplig i alla typer av bearbetnings- eller lagringsverksamhet för annans räkning, utan bara i sådan verksamhet som omfattar bearbetning eller lagring av just personuppgifter, dvs. i praktiken sådana situationer då en myndighet agerar person-

uppgiftsbiträde åt ett företag eller en annan myndighet eller då myndigheten t.ex. tillhandahåller eget utrymme.

Tidigare lydelse av bestämmelsen

Bestämmelsen i 40 kap. 5 § OSL hade en direkt motsvarighet i den numera upphävda sekretesslagen (1980:100; SekrL), nämligen 9 kap. 7 § SekrL. Den ursprungliga lydelsen av denna bestämmelse angav att ”sekretess gäller i myndighets verksamhet för enbart teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning av personregister som avses i datalagen (1973:289), för uppgift om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden”. Det kan konstateras att sekretesslagen, precis som offentlighets- och sekretesslagen, inte föreskrev sekretess för handlingar, utan för uppgifter. Ett personregister är emellertid just en handling och inte en uppgift. Detta talar för att sekretessens avgränsning till att gälla ”personregister” inte rörde sekretessens föremål, utan i stället måste ha avsett dess räckvidd.

I samband med personuppgiftslagens införande och datalagens upphörande ändrades lydelsen av 9 kap. 7 § SekrL på så sätt att uttrycket ”personregister som avses i datalagen (1973:289)” byttes ut mot ”personuppgifter som avses i personuppgiftslagen (1998:204)”. I förarbetena beskrivs ändringen som en i huvudsak formell följdändring (prop. 1997/98:44 s. 2, 112 och 146). Någon saklig ändring av bestämmelsen synes därmed inte ha varit avsedd. Den nya lydelsen av 9 kap. 7 § SekrL överensstämde med den utformning 40 kap. 5 § OSL senare fick, utom i ett avseende. I 9 kap. 7 § SekrL fanns ett kommatecken, placerat omedelbart före uttrycket ”för uppgift om en enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden”. Det kan noteras att sådana kommatecken användes frekvent i den upphävda sekretesslagen för att markera gränsen mellan vad som utgör en viss sekretessbestämmels föremål och dess övriga rekvisit. Dessa kommatecken togs emellertid bort vid införandet av OSL, sannolikt i moderniseringssyfte.

Samtliga dessa omständigheter rörande bakgrunden till den nuvarande lydelsen av 40 kap. 5 § OSL visar enligt vår bedömning att bestämmelsens avgränsning till ”personuppgift” ska hänföras till sekretessens räckvidd och inte till dess föremål.

Vad ryms inom räckvidden?

Eftersom avgränsningen till ”personuppgift” i 40 kap. 5 § OSL inte avser sekretessens föremål utan i stället dess räckvidd, så uppstår frågan vilken slags verksamhet som utgör en ”verksamhet för enbart teknisk bearbetning eller teknisk lagring för någon annans räkning av personuppgifter som avses i personuppgiftslagen”.

Det står klart att teknisk bearbetning eller lagring för annans räkning av material som inte innehåller några personuppgifter alls faller utanför bestämmelsens räckvidd. Det är också givet att teknisk bearbetning eller lagring för annans räkning av material som enbart innehåller personuppgifter ryms inom ramen för tillämpningsområdet. Det är däremot mindre självklart hur verksamheter där både personuppgifter och andra slags uppgifter bearbetas eller lagras ska betraktas.

Det finns även i detta sammanhang anledning att titta närmare på bestämmelsens motsvarighet i sekretesslagen, 9 kap. 7 § SekrL. Enligt den ursprungliga lydelsen av den bestämmelsen var sekretessens räckvidd ”myndighets verksamhet för enbart teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning av personregister som

avses i datalagen (1973:289)". Med "personregister" avsågs enligt 1 § datalagen "register, förteckning eller andra anteckningar som föres med hjälp av automatisk databehandling och som innehåller personuppgift som kan hänföras till den som avses med uppgiften". Som personregister enligt datalagen betraktades alltså inte bara sådana register etc. som enbart innehöll personuppgifter. Även ett register med uppgifter om juridiska personer utgjorde ett personregister i datalagens mening, om registret innehöll en enda personuppgift.

Som tidigare har nämnts ändrades lydelsen av 9 kap. 7 § SekrL i samband med personuppgiftslagens införande och datalagens upphörande på så sätt att uttrycket "personregister som avses i datalagen (1973:289)" byttes ut mot "personuppgifter som avses i personuppgiftslagen (1998:204)". Eftersom någon saklig ändring av bestämmelsen inte verkar ha varit avsedd, måste enligt vår bedömning räckvidden för sekretessen enligt 40 kap. 5 § OSL vara densamma som enligt 9 kap. 7 § SekrL. Det innebär att sekretessen gäller i verksamhet för teknisk bearbetning eller lagring för annans räkning av material där personuppgift förekommer, även om materialet huvudsakligen består av andra slags uppgifter.

Enligt vår bedömning torde det dessutom vara omöjligt att dela upp exempelvis en myndighets tillhandahållande av eget utrymme i två olika verksamheter – en verksamhet avseende behandling av personuppgifter och en annan avseende behandling av andra förekommande uppgifter. Detsamma gäller tillhandahållandet av it-drift för någon annan myndighets räkning eller andra sådana typer av teknisk bearbetning eller lagring. Tillhandahållandet av en sådan tjänst måste därför betraktas som en enda verksamhet. En sådan tolkning kan också sägas vara i linje med uttalandet i förarbetena om att det inte kan vara ändamålsenligt att personal som har rent tekniska uppgifter ska behöva tillämpa olika sekretessbestämmelser för skilda delar av sitt arbetsmaterial (prop. 1997:98:44 s. 272). Då en tjänst innefattar bearbetning eller lagring av personuppgifter måste den därför anses utgöra en sådan verksamhet som omfattas av tillämpningsområdet för 40 kap. 5 § OSL, även om också andra uppgifter än personuppgifter bearbetas eller lagras.

Vad ryms inom föremålet?

Då räckvidden för sekretessen enligt 40 kap. 5 § OSL är "verksamhet för enbart teknisk bearbetning eller teknisk lagring för någon annans räkning av personuppgifter som avses i personuppgiftslagen (1998:204)" kommer dess föremål att vara "uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden". Med "enskild" avses i offentlighets- och sekretesslagen inte bara fysiska privatpersoner, utan även bolag och enskilda näringsidkare. Alla uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden, rörande såväl fysiska personer som företag, omfattas således av sekretessens föremål.

Detta rättsliga uttalande har, efter genomgång, beslutats av eSams rättsliga expertgrupp¹.

¹ Ledamöter i expertgruppen är Johan Bålman, Per Furberg, Sven Granlund, Gustaf Johnssén, Jan Sjösten, Gunnar Svensson, Mikael Westberg, Staffan Wikell, Tomas Öhrn och Christina Wikström. Adjungerade ledamöter i expertgruppen är Maria Sertcanli och Nils Fjelkegård. Adjungerade ledamöter står inte formellt bakom uttalandet.

Johan Bälman